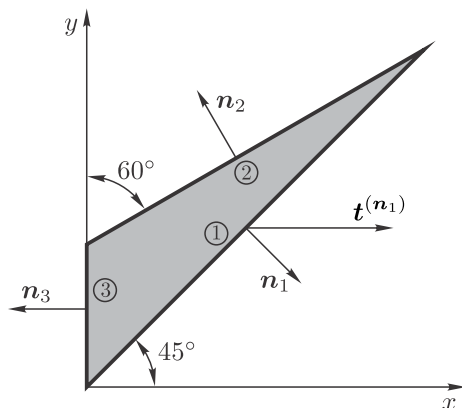

Naloga. Za narisani primer določite napetostna vektorja $\mathbf{t}^{(n_2)}$ in $\mathbf{t}^{(n_3)}$, da bo izpolnjeno statično ravnotežje. Določite tudi komponente tenzorja napetosti σ_{ij} , velikosti ekstremnih normalnih napetosti σ_1, σ_2 , njihovo lego (α), velikost ekstremnih strižnih napetosti $\sigma_{t,\max}$, njihovo lego (β) ter velikost normalnih napetosti, ki se pojavijo na ravninah z ekstremnimi strižnimi napetostmi, če je $(\mathbf{t}^{(n_1)}) = (60.0, 0)$ MPa in $\sigma_{xx} = -30.0$ MPa. Predpostavite homogeno ravninsko napetostno stanje.

Iz zgornje slike lahko zapišemo

$$\begin{aligned}(\mathbf{n}_1) &= (\cos 45^\circ, -\sin 45^\circ) \\(\mathbf{n}_2) &= (-\cos 60^\circ, \sin 60^\circ) \\(\mathbf{n}_3) &= (-1.0, 0).\end{aligned}$$

Komponente tenzorja napetosti določimo s pomočjo izraza $t_i^{(n)} = \sigma_{ij}n_j$, ki ga uporabimo na prvi ravnini,

$$\begin{aligned}t_x^{(n_1)} &= \sigma_{xx}n_{1x} + \sigma_{xy}n_{1y} \\60.0 &= -30.0 \cos 45^\circ + \sigma_{xy}(-\sin 45^\circ) \\ \Rightarrow \sigma_{xy} &= -114.853 \text{ MPa},\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}t_y^{(n_1)} &= \sigma_{xy}n_{1x} + \sigma_{yy}n_{1y} \\0 &= -114.853 \cos 45^\circ + \sigma_{yy}(-\sin 45^\circ) \\ \Rightarrow \sigma_{yy} &= -114.853 \text{ MPa},\end{aligned}$$

pri čemer je $(\mathbf{t}^{(n_1)}) = (t_x^{(n_1)}, t_y^{(n_1)})$ in $(\mathbf{n}_1) = (n_{1x}, n_{1y})$. Torej

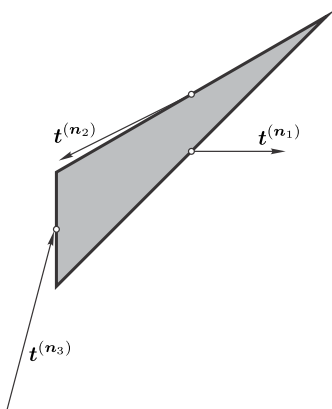
$$(\boldsymbol{\sigma}) = \begin{pmatrix} -30.0 & -114.853 \\ -114.853 & -114.853 \end{pmatrix} \text{ MPa}.$$

Komponente napetostnih vektorjev na drugi in tretji ravnini so

$$\begin{aligned} t_x^{(n_2)} &= -30.0(-\cos 60^\circ) + (-114.853) \sin 60^\circ = -84.466 \text{ MPa} \\ t_x^{(n_2)} &= -114.853(-\cos 60^\circ) + (-114.853) \sin 60^\circ = -42.039 \text{ MPa} \\ t_x^{(n_3)} &= -30.0(-1.0) + (-114.853)0 = 30.0 \text{ MPa} \\ t_y^{(n_3)} &= -114.853(-1.0) + (-114.853)0 = 114.853 \text{ MPa}, \end{aligned}$$

torej

$$\begin{aligned} (\mathbf{t}^{(n_2)}) &= (-84.466, -42.039) \text{ MPa}, & t^{(n_2)} &= 94.349 \text{ MPa}, \\ (\mathbf{t}^{(n_3)}) &= (30.0, 114.853) \text{ MPa}, & t^{(n_3)} &= 118.706 \text{ MPa}. \end{aligned}$$

Velikost ekstremnih normalnih napetosti izračunamo s pomočjo izraza

$$\begin{aligned} \sigma_{(1),(2)} &= \frac{\sigma_{xx} + \sigma_{yy}}{2} \pm \sqrt{\left(\frac{\sigma_{xx} - \sigma_{yy}}{2}\right)^2 + \sigma_{xy}^2} \\ &= \frac{-30.0 + (-114.853)}{2} \pm \sqrt{\left(\frac{-30.0 - (-114.853)}{2}\right)^2 + (-114.853)^2}, \end{aligned}$$

od koder dobimo $\sigma_1 = 50.012 \text{ MPa}$ in $\sigma_2 = -194.865 \text{ MPa}$.

Lego ravnin na kateri so glavne normalne napetosti izračunamo s pomočjo izraza

$$\tan 2\alpha = \frac{2\sigma_{xy}}{\sigma_{xx} - \sigma_{yy}} = \frac{2(-114.853)}{-30.0 - (-114.853)} = -2.707105,$$

od koder dobimo za nas zanimiva kota -34.863° in 55.137° . Vzemimo kot $\alpha = -34.863^\circ$ in izračunajmo kakšna normalna napetost se pojavi na ravnini določeni

s kotom $\alpha = -34.863^\circ$, tj. določeni z $(\mathbf{n}) = (\cos(-34.863^\circ), \sin(-34.863^\circ))$,

$$\begin{aligned}\sigma_n(\alpha) &= \frac{\sigma_{xx} + \sigma_{yy}}{2} + \frac{\sigma_{xx} - \sigma_{yy}}{2} \cos 2\alpha + \sigma_{xy} \sin 2\alpha \\ &= \frac{-30.0 + (-114.853)}{2} + \frac{-30.0 - (-114.853)}{2} \cos(2(-34.863^\circ)) + \\ &\quad + (-114.853) \sin(2(-34.863^\circ)) = 50.012 \text{ MPa},\end{aligned}$$

kar je ravno σ_1 . Od tod sledi $\alpha_1 = -34.863^\circ$, $\alpha_2 = 90^\circ + \alpha_1 = 55.137^\circ$. Torej na ravnini določeni z $(\mathbf{n}) = (\cos(-34.863^\circ), \sin(-34.863^\circ))$ najdemo $\sigma_1 = 50.012$ MPa, na ravnini določeni z $(\mathbf{n}) = (\cos 55.137^\circ, \sin 55.137^\circ)$ najdemo $\sigma_2 = -194.865$ MPa.

Opomba. Preverite kakšne so strižne napetosti na ravninah ekstremnih normalnih napetosti. ($\sigma_t(\alpha_1), \sigma_t(\alpha_2) \equiv 0$)

Izračunajmo še velikost in lego ekstremnih strižnih napetosti. Ekstremne strižne napetosti se pojavijo na ravninah, ki ležijo pod kotom 45° , glede na ravnine ekstremnih normalnih napetosti. Njihovo velikost izračunamo s pomočjo izraza

$$\sigma_{t,\max} = \pm \frac{\sigma_1 - \sigma_2}{2} = \pm \frac{50.012 - (-194.865)}{2} = \pm 122.434 \text{ MPa}$$

ter lego v koordinatnem sistemu $x-y$ s pomočjo $\beta = 45^\circ + \alpha_1 = 10.137^\circ$. Na ravnini, določeni s kotom $\beta = 10.137^\circ$, tj. $z(\mathbf{n}) = (\cos 10.137^\circ, \sin 10.137^\circ)$, dobimo

$$\begin{aligned}\sigma_t(\beta) &= \frac{\sigma_{yy} - \sigma_{xx}}{2} \sin 2\beta + \sigma_{xy} \cos 2\beta \\ &= \frac{-114.853 - (-30.0)}{2} \sin(2 \cdot 10.137^\circ) + (-114.853) \cos(2 \cdot 10.137^\circ) \\ &= -122.434 \text{ MPa}.\end{aligned}$$

Na pravokotni ravnini, kjer je $(\mathbf{n}) = (\cos 100.137^\circ, \sin 100.137^\circ)$, je strižna napetost

$$\begin{aligned}\sigma_t(\beta + 90^\circ) &= \frac{\sigma_{yy} - \sigma_{xx}}{2} \sin(2(\beta + 90^\circ)) + \sigma_{xy} \cos(2(\beta + 90^\circ)) \\ &= \frac{-114.853 - (-30.0)}{2} \sin(2 \cdot 100.137^\circ) + (-114.853) \cos(2 \cdot 100.137^\circ) \\ &= 122.434 \text{ MPa}.\end{aligned}$$

Izračunajmo še normalno napetost na strižnih ravninah,

$$\begin{aligned}\sigma_n(\beta) &= \frac{\sigma_{xx} + \sigma_{yy}}{2} + \frac{\sigma_{xx} - \sigma_{yy}}{2} \cos 2\beta + \sigma_{xy} \sin 2\beta \\ &= \frac{-30.0 + (-114.853)}{2} + \frac{-30.0 - (-114.853)}{2} \cos(2 \cdot 10.137^\circ) + \\ &\quad + (-114.853) \sin(2 \cdot 10.137^\circ) = -72.426 \text{ MPa}.\end{aligned}$$

in

$$\begin{aligned}\sigma_n(\beta + 90^\circ) &= \frac{\sigma_{xx} + \sigma_{yy}}{2} + \frac{\sigma_{xx} - \sigma_{yy}}{2} \cos(2(\beta + 90^\circ)) + \sigma_{xy} \sin(2(\beta + 90^\circ)) \\ &= \frac{-30.0 + (-114.853)}{2} + \frac{-30.0 - (-114.853)}{2} \cos(2 \cdot 100.137^\circ) + \\ &\quad + (-114.853) \sin(2 \cdot 100.137^\circ) = -72.426 \text{ MPa.}\end{aligned}$$

Opomba. Normalno napetost na strižnih ravninah lahko izračunamo tudi neposredno, s pomočjo prve glavne invariante I_1 ,

$$\sigma_n(\beta) = \frac{I_1}{2} = \frac{\sigma_{xx} + \sigma_{yy}}{2} = \frac{-30.0 - 114.853}{2} = -72.426 \text{ MPa.}$$

